U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců Mgr. Ondřeje Mrákoty a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobce: **M. M.,** zastoupený Mgr. Petrem Václavkem, advokátem se sídlem Opletalova 1417/25, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 22. 9. 2015, č. j. 1 Az 13/2015 - 25,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

Rozhodnutím ze dne 10. 4. 2015, č. j. OAM-366/ZA-ZA15-K01-2014, žalovaný rozhodl, že se žalobci (dále jen „stěžovatel“) neuděluje mezinárodní ochrana podle §§ 12, 13, 14, 14a a 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, v relevantním znění (dále jen „zákon o azylu“), neboť nebyly naplněny zákonné podmínky pro její udělení dle žádného z uvedených ustanovení zákona o azylu.

Žalovaný uvedl, že důvodem žádosti o udělení mezinárodní ochrany je obava stěžovatele z odvodu do ukrajinské armády, nasazení v zóně antiteroristické operace v Doněcké a Luhanské oblasti a jeho snaha, aby mohl se svou manželkou setrvat v České republice. Žalovaný dospěl k závěru, že stěžovatel netvrdil žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možno učinit závěr, že vyvíjel ve své vlasti činnosti směřující k uplatňování politických práv a svobod ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu, za kterou by byl relevantním způsobem pronásledován. Stěžovatel rovněž nemohl ve vlasti pociťovat odůvodněnou obavu z pronásledování z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť samotná povinnost každého občana Ukrajiny účastnit se základní vojenské služby nebo bojových operací, pokud je zaměřena na veškeré bojeschopné muže bez ohledu na

jejich rasu, národnost či náboženství atd., nemůže být chápána jako pronásledování jednotlivců ze strany ukrajinských státních orgánů, a to ani v případě nasazení vojáků do konfliktních oblastí. Za důvod pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu nelze podle žalovaného považovat ani aktuální bezpečnostní situaci na Ukrajině, neboť stěžovatel pochází ze západní části země, kde se situace nezměnila a zůstává stabilní. Ozbrojené střety mezi ukrajinskými bezpečnostními složkami a místními separatisty probíhají toliko v Doněcké a Luhanské oblasti. Žalovaný na základě v rozhodnutí uvedených zdrojů konstatoval, že na Ukrajině neprobíhá ozbrojený konflikt, který by pro stěžovatele znamenal nebezpečí. Stěžovatel nepřísluší k žádné skupině osob, jež by na současné Ukrajině byly nějak znevýhodněny. Ke snaze stěžovatele o udělení azylu z důvodu soužití s manželkou, která v České republice studuje, žalovaný uvedl, že § 12 zákona o azylu obsahuje taxativní výčet důvodů, mezi které nepatří *„legalizace pobytu“*, rodinné důvody ani snaha se v České republice vzdělávat. Azyl je specifickým institutem mezinárodněprávní ochrany, jenž slouží k ochraně osob před porušováním nejzákladnějších lidských práv; pro účely pobytu může cizinec využít některý z institutů zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, v relevantním znění (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Žalovaný dále dovodil, že stěžovatel nesplnil důvody pro udělení azylu za účelem sloučení rodiny podle § 13 zákona o azylu. Nevyplynul ani žádný zvláštního zřetele hodný důvod pro udělení humanitárního azylu stěžovateli podle § 14 zákona o azylu. Za ten nelze považovat ani existenci rodinných vazeb v České republice.

Žalovaný dále uvedl, že nevyšly najevo a stěžovatelem ani nebyly uvedeny žádné skutečnosti o tom, že by mu na Ukrajině hrozila vážná újma spočívající zejména v hrozbě uložení nebo vykonání trestu smrti ani nebezpečí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání ve smyslu § 14a odst. 2 písm. a) a b) zákona o azylu. Nutnost vykonat vojenskou službu nelze vnímat jako vážnou újmu, neboť jde o jednu z nejzákladnějších státoobčanských povinností, přičemž vážnou újmou není ani případný postih v případě odmítnutí nastoupení jejího výkonu. Na Ukrajině neprobíhá takový ozbrojený konflikt, jehož důsledky by bylo možno pokládat ve vztahu ke stěžovateli za vážnou újmu ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Vycestování stěžovatele nepředstavuje ani rozpor s mezinárodními závazky České republiky ve smyslu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. Rodinné vazby cizince nejsou důvodem pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu a záměr realizovat své právo na rodinný život v České republice nezbavuje stěžovatele povinností stanovených pro pobyt cizinců na území České republiky. Stěžovatel nesplňuje důvody pro udělení doplňkové ochrany podle § 14b zákona o azylu, neboť v řízení nevyšlo najevo, že by v České republice byla udělena doplňková ochrana některému z jeho rodinných příslušníků.

Dne 11. 5. 2015 podal stěžovatel proti rozhodnutí žalovaného žalobu u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“). Městský soud vydal dne 22. 9. 2015 rozsudek, č. j. 1 Az 13/2015 - 25, jímž žalobu zamítl jako nedůvodnou ve smyslu § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

Městský soud se ztotožnil s argumentací žalovaného, že stěžovatel nebyl ve vlasti pronásledován ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu. Neuvedl žádné skutečnosti vedoucí k závěru, že vyvíjel činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod, za kterou

by byl relevantním způsobem pronásledován. Městský soud souhlasil rovněž se závěrem, že nebyly naplněny podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu a že snaha o *„legalizaci pobytu“* není důvodem pro udělení azylu. Shodně s žalovaným neshledal podmínky pro udělení azylu podle § 13 zákona o azylu. K udělení azylu z humanitárních důvodů podle § 14 zákona o azylu městský soud uvedl, že nemůže nahradit správní uvážení žalovaného vlastní úvahou; žalovaný splnil povinnost uvést úvahy a závěry týkající se posouzení udělení humanitárního azylu. Městský soud se ztotožnil rovněž se závěry žalovaného o neudělení doplňkové ochrany podle § 14a a § 14b zákona o azylu. Souhlasil s posouzením, že vojenská služba je občanskou povinností, a proto její výkon nelze považovat za vážnou újmu ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. K námitce stěžovatele, že je vystaven ústrkům a výhrůžkám z důvodu ruského občanství svého otce, městský soud uvedl, že je třeba, aby se stěžovatel pokusil před těmito nežádoucími jevy chránit pomocí státních orgánů své země. Neučinil-li tak, nemůže tvrdit, že se mu nedostalo ochrany.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

Stěžovatel napadá rozsudek městského soudu z důvodů, jež podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Podle stěžovatele městský soud převzal argumentaci žalovaného a bez dalšího ji aproboval. Rozhodnutí žalovaného považuje stěžovatel za nezákonné a nepřezkoumatelné, a proto i městský soud zatížil svůj rozsudek nezákonností a nepřezkoumatelností pro nedostatek důvodů.

K přijatelnosti kasační stížnosti ve smyslu § 104a s. ř. s. stěžovatel uvedl, že kasační stížnost svým významem přesahuje jeho zájmy, neboť situace válečného konfliktu na Ukrajině je proměnlivá a neustále se vyvíjí. Je na místě, aby se Nejvyšší správní soud odklonil od své judikaturní praxe, dle které obavy z povinnosti nastoupit vojenskou službu v ukrajinské armádě nepovažuje za dostatečně relevantní pro přiznání některé z forem mezinárodní ochrany. Městský soud se nadto vůbec nezabýval otázkou, zda se žalovaný dostatečně zabýval důvody přiznání doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. c) a d) zákona o azylu, čím se odklonil od (stěžovatelem blíže neuvedené) judikatury Nejvyššího správního soudu.

Podle stěžovatele žalovaný nedostatečně zjistil skutečný stav věci. Stěžovatel v žalobě uvedl, na základě jakých skutečností je přesvědčen o splnění podmínek pro přiznání mezinárodní ochrany, především se jedná o *„mimořádně složité postavení v rámci západoukrajinské společnosti“*, kde je v důsledku atmosféry související s ozbrojeným konfliktem vystaven výhrůžkám a ústrkům v důsledku ruské národnosti jeho otce, je nazýván *„Rusákem“* a *„představitelem ruské páté kolony“*. Osoby spojené s Ruskem jsou na západní Ukrajině perzekuovány a mají důvodné obavy o bezpečí své a svých blízkých. Žalovaný tak nesprávně dospěl k závěru, že situace na západní Ukrajině v Ivanofrankovské oblasti, z níž stěžovatel pochází, je nezměněná a stabilní.

Stěžovatel dále namítl, že se městský soud ani žalovaný nezabývali otázkou udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. c) a d) zákona o azylu; u stěžovatele přitom nelze vyloučit splnění podmínek pro udělení doplňkové ochrany podle písm. c) citovaného

ustanovení. Ve vztahu ke stěžovateli není rozhodné, že nepochází přímo z oblasti, kde probíhají boje. Stěžovatel se domnívá, že existuje *„nespočet zpráv ČTK a nejen této, ale spousty mezinárodních agentur“*, které potvrzují ozbrojený konflikt na Ukrajině, umírání civilistů a nerozlišující násilí. Městský soud a žalovaný se dále opomněli zabývat tím, zda by vycestování stěžovatele mohlo být v rozporu s mezinárodními závazky České republiky. Dle judikatury Nejvyššího správního soudu přitom nelze *a priori* uzavřít, že k rozporu s mezinárodními závazky nemůže dojít v důsledku nepřiměřeného zásahu do soukromého a rodinného života stěžovatele.

S ohledem na uvedené je rozsudek městského soudu podle stěžovatele nepřezkoumatelný a nezákonný; z těchto důvodů navrhuje, aby Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na obsah správního spisu, své rozhodnutí, vyjádření k žalobě a rozsudek městského soudu. Dále uvedl, že v rozhodnutí podrobně, dostatečně jasně, srozumitelně a v souladu s právními předpisy vyhodnotil žádost stěžovatele o mezinárodní ochranu, a to po dostatečně zjištěném skutkovém stavu. Žalovaný odkázal na nejnovější informace týkající se výkonu základní vojenské služby (dále jen „ZVS“) na Ukrajině, postihu za nenastoupení k jejímu výkonu a podmínek vysílání do bojů na východě země, které jsou obsahem Informace MZV ČR ze dne 9. 10. 2015, č. j. 115045-LPTP. Z ní vyplývá, že za poslední rok byl zaznamenán výrazný pokrok ve standardizaci systému základní vojenské služby. Vojáci základní vojenské služby nejsou povoláváni do zóny ATO (tzv. Antiteroristické operace), mohou se rozhodnout dobrovolně, za nenastoupení základní vojenské služby jsou tresty podobné těm v jiných zemích, vyhýbání se převzetí povolávacího rozkazu není trestným činem, pokud povolaný nenastoupí po převzetí povolávacího rozkazu, jedná se o trestný čin odpírání s trestní sazbou 2 až 5 let odnětí svobody. V roce 2014 byla znovu zavedena alternativní služba vykonávaná v nemocnicích. Námitka stěžovatele, že azylově relevantní je nenastoupení vojenské služby na Ukrajině, proto neobstojí. Žalovaný dále uvedl, že dostatečně vyhodnotil důvody pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. c) a d) zákona o azylu. Nelze přehlédnout, že stěžovatel tuto námitku neuplatnil v žalobě, a proto neměl městský soud důvod blíže zkoumat postup správního orgánu. Městský soud se přezkumem doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu zabýval dostatečným a přezkoumatelným způsobem. S ohledem na uvedené žalovaný navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

Stěžovatel se kasační stížností podanou v zákonem stanovené lhůtě (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) domáhá přezkumu rozhodnutí městského soudu, které vzešlo z řízení, jehož byl účastníkem (§ 102 s. ř. s.), kasační stížnost splňuje všechny zákonné náležitosti (§ 106 odst. 1 s. ř. s.) a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou, zda význam posouzení kasačních námitek podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele, tedy její přijatelností (§ 104a s. ř. s.). Ve vztahu k otázce ochrany veřejných

subjektivních práv stěžovatele je třeba předně uvést, že mu byla soudní ochrana poskytnuta již individuálním projednáním věci městským soudem na základě jím podané žaloby; projednání věci Nejvyšším správním soudem je podmíněno přesahem vlastních zájmů stěžovatele. Nebylo-li by tomu tak, musela by být kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. pro nepřijatelnost odmítnuta.

Pojem přesahu vlastních zájmů je typickým neurčitým právním pojmem, jenž byl vyložen například v usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS (rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), podle kterého: „*Přesahem vlastních zájmů stěžovatele* [...] *je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je - kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce - pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To prakticky znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.*“

O přijatelnou kasační stížnost se tak může jednat v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.

2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon.

4) Kasační stížnost bude přijatelná pro shledání zásadního pochybení v napadeném rozsudku městského soudu, jež mohlo mít dopad do hmotněprávní sféry stěžovatele.

K důvodům přijatelnosti stěžovatel uvedl, že kasační stížnost svým významem přesahuje jeho zájmy, neboť válečný konflikt na Ukrajině se neustále vyvíjí. Proto je na místě, aby se Nejvyšší správní soud odklonil od ustálené praxe, dle které obavy z nastoupení vojenské služby nejsou azylově relevantní. Městský soud se přitom dostatečně nezabýval tím, zda žalovaný dostatečně posoudil důvody pro přiznání doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. c) a d) zákona o azylu. Byť tím stěžovatel výslovně neodůvodňoval přijatelnost kasační stížnosti, poukázal na domnělá zásadní pochybení městského soudu a žalovaného, přičemž uvedl, že rozhodnutí jsou nepřezkoumatelná a městský soud i žalovaný se opomněli zabývat úvahou, zda by vycestování stěžovatele mohlo být v rozporu s mezinárodními závazky.

Kasační námitky stěžovatele se ovšem netýkají právních otázek, které dosud nebyly vůbec, či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, ani právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Nejvyšší správní soud v posuzované věci

také neseznal, že je na místě změnit výklad určité právní otázky a neshledal ani zásadní pochybení v rozsudku městského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele.

V prvé řadě Nejvyšší správní soud konstatuje, že rozsudek městského soudu neshledal nepřezkoumatelným. Rozsudek odpovídá požadavkům judikatury Nejvyššího správního soudu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, publ. pod č. 133/2004 Sb. NSS), neboť je z něj zjevné, jak městský soud ve věci rozhodl, své rozhodnutí opřel o dostatečně zjištěný skutkový stav a vycházel přitom z obsahu správního spisu a informací v něm uvedených. Ani žalovanému přitom nelze vytknout, že by skutkový stav zjistil nedostatečně, popř. že by jeho rozhodnutí bylo nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, jak tvrdil stěžovatel.

V této souvislosti Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že žaloba stěžovatele podaná u městského soudu byla velmi stručná. Obsahovala toliko obecný odkaz na argumentaci uvedenou v žádosti o mezinárodní ochranu, citaci § 12 písm. b) zákona o azylu a (v řízení před žalovaným neuvedené) tvrzení, že stěžovatel je vystavován ústrkům a výhrůžkám z důvodu ruského občanství svého otce. Další námitky stěžovatel neuvedl.

Obsahem žaloby a formulací žalobních bodů se Nejvyšší správní soud již dříve opakované zabýval. V obecné rovině dovodil, že žalobce je povinen obecně a stručně, nicméně srozumitelně a jednoznačně vymezit skutkové a právní důvody tvrzené nezákonnosti nebo procesních vad správního aktu tak, aby bylo zřejmé, v jaké části a z jakých hledisek se má soud věcí zabývat. Úkolem soudu není domýšlet argumentaci žalobce; tím by naopak přestal být nestranným rozhodčím sporu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008 - 78, publ. pod č. 2162/2011 Sb. NSS). K žalobám ve věcech mezinárodní ochrany uvedl rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 8. 3. 2011, č. j. 7 Azs 79/2009 - 84, publ. pod č. 2288/2011 Sb. NSS, následující: „*Žaloba ve věcech mezinárodní ochrany podléhá stejným pravidlům jako žaloby jiné. Judikatura zde ovšem akceptovala určitý nižší standard požadavků na přesnost vyjádření žalobního bodu. To plyne z usnesení rozšířeného senátu ze dne 23. 2. 2010, č. j. 2 Azs 10/2009 - 61 (dostupné na www. nssoud.cz), přihlížejícího i k tomu, že žalobci jsou cizinci handicapovaní jazykovou bariérou. I v těchto případech ovšem žaloba musí alespoň v hrubých rysech obsahovat vyjádření, co žalobce rozhodnutí či postupu žalovaného vytýká.*“ V citovaném usnesení bylo dále konstatováno, že soudy jsou povinny při přezkumu rozhodnutí správních orgánů ve věci mezinárodní ochrany nad rámec žalobních bodů respektovat princip *non-refoulement* (nenavrácení cizince do země původu v případě hrozící vážné újmy). Důvody k ochraně stěžovatele před hrozící vážnou újmou v zemi původu vyplývají ze skutkových okolností daného případu, tedy ze skutečností zjištěných o zemi původu a z poznatků učiněných na základě tvrzení stěžovatele. Uvedená povinnost soudu nicméně pro žalobce neznamená, že by mohl rezignovat na svou základní povinnost vymezit skutkové a právní důvody žaloby tak, aby bylo zřejmé, z jakých hledisek a v jakém rozsahu se má soud jeho věcí zabývat. Pokud žalobce formuluje žalobní body pouze velmi obecně, lze předpokládat, že soud se jimi bude zabývat přiměřeně v této rovině. Pochybení by se soud dopustil pouze tehdy, pokud by porušil práva cizince tím, že by přehlížel skutečnosti, jež by mohly být důvodem pro uplatnění principu *non-refoulement*. Splnění této povinnosti či případné pochybení soudu však *a priori* nemusí být

spojeno s obsahem a formulací žaloby. Soud v tomto ohledu posuzuje nejen skutečnosti zjištěné o zemi původu v řízení vedeném s cizincem, ale například také skutečnosti známé obecně či z jiných řízení. Závislost posouzení hrozící vážné újmy v zemi původu toliko na formulaci a kvalitě žaloby je ostatně vyloučena právě tím, že soud je povinen zabývat se touto otázkou nad rámec žalobních bodů.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že městský soud se ani v uvedeném ohledu nedopustil pochybení, které by vyvolalo pochybnost o přezkoumatelnosti napadeného rozsudku, a jež by založilo přijatelnost kasační stížnosti. Z napadeného rozsudku vyplývá, že se městský soud důvody pro uplatnění principu *non-refoulement* zabýval, ztotožnil se se závěry žalovaného a dospěl k závěru, že stěžovatel neuvedl a žalovaný nezjistil žádné skutečnosti, na jejichž základě by stěžovateli hrozila vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 písm. a) až d) zákona o azylu v případě návratu do vlasti; stěžovatel uvedl, že jedinou jeho obavou je povolání do armády.

Rozsudek městského soudu není bez dalšího nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů ani tehdy, odkazuje-li městský soud na odůvodnění rozhodnutí žalovaného, pokud se s ním ztotožňuje. Podstatou soudního přezkumu není jinými slovy opakovat již jednou vyřčené, logické argumenty podložené zjištěným skutkovým stavem, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Naopak, pokud je rozhodnutí žalovaného řádně odůvodněno a je z něho zřejmé, proč a na jakém základě žalovaný dospěl ke svým závěrům, je přípustné, aby si městský soud tyto závěry se souhlasnou poznámkou osvojil (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005 - 130, publ. pod č. 1350/2007 Sb. NSS).

Výše uvedené závěry platí také ve vztahu k tvrzení stěžovatele, že se městský soud nezabýval tím, zda žalovaný dostatečně posoudil důvody pro přiznání doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. c) a d) zákona o azylu. Nejvyšší správní soud shledává dostatečným, jestliže se městský soud obecně vyslovil k tomu, zda byly žalovaným posouzeny podmínky doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, neboť v tomto směru stěžovatel v žalobě žádnou konkrétní námitku nevznesl.

Pro úplnost Nejvyšší správní soud poznamenává, že podmínkami udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. c) a d) zákona o azylu se opakovaně již dříve zabýval, přičemž judikaturní závěry lze považovat za konzistentní. Nutno také uvést, že zabýval-li se Nejvyšší správní soud podmínkami udělení doplňkové ochrany dle citovaných ustanovení, činil tak (odlišně od této věci) tehdy, uplatnil-li cizinec konkrétní námitky již v žalobě u krajského (městského) soudu. Takto se podmínkami doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu Nejvyšší správní soud zabýval - ve vztahu k žadateli o mezinárodní ochranu pocházejícímu z Ukrajiny - například v rozsudku ze dne 17. 12. 2015, č. j. 5 Azs 158/2015 - 24, ve kterém dospěl k závěru, že na Ukrajině došlo k výraznému zmírnění konfliktu, na západě Ukrajiny ozbrojený konflikt ve smyslu § 14 odst. 2 písm. c) zákona o azylu neprobíhá, a proto v takovém případě není důvodu k udělení doplňkové ochrany. K § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu se Nejvyšší správní soud vyslovil například v rozhodnutích ze dne 29. 2. 2012, č. j. 2 Azs 38/2011 - 47, ze dne 17. 9. 2010, č. j. 2 Azs 14/2010 - 96, či ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009 - 65, ve kterých dospěl k závěru, že mezinárodní závazky [zejm. článek 8 Úmluvy o ochraně lidských práv

a základních svobod (vyhlášené pod č. 209/1992 Sb.)] neukládají státu všeobecný závazek respektovat volbu osob ohledně země jejich společného pobytu, resp. napomáhat rozvíjení vztahů mezi nimi; podmínky uplatnění takové povinnosti státu se přitom vykládají velmi přísně. Neudělení mezinárodní ochrany zpravidla neznamená natolik intenzivní zásah do rodinného a soukromého života, aby byl rozporný s mezinárodními závazky ve smyslu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. O povinnosti státu respektovat volbu země společného pobytu osob lze uvažovat v naprosto výjimečných případech, například tehdy, má-li cizinec manželku, která je českou občankou, s níž se mu na území České republiky narodila dcera, přičemž zdravotní stav manželky je závažný a neumožňuje jí starat se o dítě (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2015, č. j. 3 Azs 256/2014 - 27). Stěžovatel však takto vypjatou životní situaci netvrdil v kasační stížnosti ani v předcházejících řízeních před městským soudem a žalovaným.

Nejvyšší správní soud se dále zabýval námitkou stěžovatele, že by byl vystaven výhrůžkám a ústrkům ze strany ukrajinských spoluobčanů, jinými slovy že by mu hrozila vážná újma ve smyslu § 14a zákona o azylu ze strany tzv. nestátních původců. K tomu Nejvyšší správní soud konstatuje, že k této otázce se již ve své judikatuře opakovaně vyjádřil, například v usnesení ze dne 25. 7. 2013, č. j. 5 Azs 11/2012 - 23, v němž uvedl: *„Původci, z jejichž strany osobě žádající o mezinárodní ochranu hrozí vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu, mohou být obdobně jako u pronásledování také nestátní subjekty z okruhu soukromých osob (viz § 2 odst. 9 zákona o azylu, v relevantním znění - srov. také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 - 57, www.nssoud.cz, a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, publikovaný pod č. 1749/2009 Sb. NSS). Hrozba vážné újmy tedy může být důvodem pro udělení doplňkové ochrany i v případech, kdy jejím původcem je soukromá osoba, pokud lze podle § 2 odst. 9 zákona o azylu, „prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmou“. Z judikatury Nejvyššího správního soudu týkající se otázky původců vážné újmy (resp. pronásledování) a k otázce dostupnosti ochrany v zemi původu vyplývá, že, jde-li o původce hrozící vážné újmy nebo pronásledování z okruhu soukromých osob, musí se postižená osoba v zásadě vždy obrátit nejprve s žádostí o pomoc na vnitrostátní orgány v zemi původu, pokud není zjevné, že tyto orgány nejsou schopny či ochotny účinnou ochranu poskytnout. Mezinárodní ochranu je nutno žadateli při splnění dalších zákonných podmínek udělit, pokud stát (strana nebo organizace, která ovládá stát) není schopen nebo ochoten poskytnout ochranu před vážnou újmou nebo pronásledováním ze strany soukromých osob.“* Obdobně (byť stručněji) argumentoval městský soud v napadeném rozsudku.

Nejvyšší správní soud k tomu dále dodává, že v této souvislosti lze odkázat např. na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 7. 2013, č. j. 5 Azs 11/2012 – 23, v němž zdejší soud uvedl, že pro udělení doplňkové ochrany je třeba splnit kumulativně veškeré zákonem stanovené podmínky. Žadatel (1) se musí nacházet mimo zemi svého původu, (2) musí mít důvodné obavy, že mu hrozí skutečné nebezpečí (reálná hrozba) (3) vážné újmy, (4) nemůže nebo není ochoten využít ochrany v zemi původu a (5) nesmí se na něj vztahovat vylučující klauzule podle § 15a zákona o azylu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 – 62).

Původci, z jejichž strany osobě žádající o mezinárodní ochranu hrozí vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu, mohou být obdobně jako u pronásledování také nestátní subjekty z okruhu soukromých osob (viz § 2 odst. 9 zákona o azylu, v relevantním znění – srov. také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 – 57, a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 – 70, publikovaný pod č. 1749/2009 Sb. NSS). Hrozba vážné újmy tedy může být důvodem pro udělení doplňkové ochrany i v případech, kdy jejím původcem je soukromá osoba, pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část území nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmou.

Z uvedeného je zřejmé, že důvod uváděný stěžovatelem, že mu v zemi původu hrozí pronásledování ze strany soukromých osob z důvodu ruského občanství jeho otce a jeho pobytu v Rusku by mohl být v obecné rovině relevantním důvodem pro poskytnutí doplňkové ochrany ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu.

Při posouzení tohoto stěžovatelem uváděného důvodu ovšem nelze odhlédnout od skutečnosti, že tento důvod stěžovatel v řízení před správními orgány neuváděl a v rámci pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany se omezil pouze na své obavy z nástupu vojenské služby a odloučení od manželky. Skutečnost, že by na Ukrajině docházelo k napadání osob, jejichž příbuzní (ve stěžovatelově případě otec) jsou občany Ruské federace a žijí na jejím území, nevyplývá ani z podkladů založených ve správním spise (zejména Zpráva o stavu lidských práv na Ukrajině Úřadu Vysokého komisaře OSN pro lidská práva ze dne 15. 2. 2015, zprávy Freedom House – Ukrajina ze dne 28. ledna 2015, a informace MZV ze dne 1. 8. 2014). Stěžovatel ostatně tuto námitku vznesl pouze v obecné rovině teprve v žalobě, aniž by ji blíže rozvedl a zejména uvedl, o jaké konkrétní skutečnosti tyto své obavy opírá, zda k takovým útokům došlo, kdy, kde a jakým způsobem se s nimi vypořádaly státní orgány Ukrajiny. Již z těchto důvodů a zejména s ohledem na dříve stěžovatelem uváděné důvody žádosti o poskytnutí mezinárodní ochrany se tento až v řízení před městským soudem uváděný důvod nejeví jako příliš věrohodný.

Ostatně, aby bylo možné tomuto důvodu přisvědčit, musela by být splněna ještě další podmínka. Z judikatury Nejvyššího správního soudu týkající se otázky původců vážné újmy (resp. pronásledování) a otázky dostupnosti ochrany v zemi původu totiž dále vyplývá, že, jde-li o původce hrozící vážné újmy nebo pronásledování z okruhu soukromých osob, musí se postižená osoba v zásadě vždy obrátit nejprve s žádostí o pomoc na vnitrostátní orgány v zemi původu, pokud není zjevné, že tyto orgány nejsou schopny či ochotny účinnou ochranu poskytnout. Mezinárodní ochranu je nutno žadateli při splnění dalších zákonných podmínek udělit, pokud stát (strana nebo organizace, která ovládá stát) není schopen nebo ochoten poskytnout ochranu před vážnou újmou nebo pronásledováním ze strany soukromých osob, tzn. neučiní přiměřené kroky k zabránění vážné újmy nebo pronásledování (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 – 57, nebo usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 10. 2009, č. j. 5 Azs 44/2009 – 73).

Poskytnutím této ochrany se přitom podle § 2 odst. 11 zákona o azylu, v relevantním znění, rozumí zejména přiměřené kroky příslušných státních orgánů, které směřují k zabránění pronásledování nebo způsobení vážné újmy zejména zavedením účinného právního systému pro odhalování, stíhání a trestání jednání představujících pronásledování nebo vážnou újmu, za předpokladu, že je taková ochrana účinná, není pouze přechodná a cizinec (stěžovatel) k ní má přístup.

Stěžovatel ani netvrdil, že by se z nějakých určitých důvodů nemohl se žádostí o pomoc před jím tvrzenými útoky ze strany soukromých osob z důvodu ruského občanství jeho otce na ukrajinské státní orgány obrátit. Nejvyšší správní soud se přitom již opakovaně vyslovil k nemožnosti *a priori* učinit závěr o neschopnosti či neochotě státních orgánů Ukrajiny poskytovat ochranu před kriminální činností na svém území (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 10. 2015, č. j. 2 Azs 210/2015 - 25). Nejvyšší správní soud konstatuje, že poskytují-li státní orgány Ukrajiny ochranu před kriminální činností jako takovou, jeví se nepravděpodobným, že by byla významně dotčena činnost státních orgánů na západě Ukrajiny, pokud jde o jejich schopnost stěžovateli poskytnout ochranu před případným pronásledováním, resp. vážnou újmou ze strany soukromých osob.

K úvaze stěžovatele o vhodnosti odklonu od judikaturní praxe Nejvyššího správního soudu ve věci povinnosti nastoupit vojenskou službu na Ukrajině zdejší soud neshledává důvody. Z dostupných informací je soudu známo, že situace týkající se branné povinnosti na Ukrajině se vůči jejím občanům nikterak nemění k horšímu oproti stavu, kterým se Nejvyšší správní soud doposud mnohokrát při své rozhodovací činnosti zabýval, přičemž dospěl k azylové irelevanci branné povinnosti. K této otázce lze např. citovat rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012 - 44, podle kterého platí: *„Samotné odmítání tedy odůvodněné obavy z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu ještě nezakládá, a to ani tehdy, pokud by výkon vojenské služby byl spojen s rizikem účasti při bojových akcích ve válečném konfliktu. Může je zakládat, pokud je odůvodněno reálně projeveným politickým nebo náboženským předsvědčením, ovšem ani jedna z těchto situací nebyla ve stěžovatelově případě dána. Odmítání z důvodu náboženského přesvědčení stěžovatel nikdy netvrdil, a co se týče politického přesvědčení, to uvádí teprve nyní v kasační stížnosti, a to stále bez upřesnění, o jaké politické přesvědčení se jedná, aniž by toto své nyní tvrzené politické přesvědčení kdykoli v minulosti „reálně projevil“.* K tomu lze odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 4. 2015, č. j. 3 Azs 28/2015 – 24, který se brannou povinností zabýval z pohledu důvodů znemožňujících vycestování cizince podle § 179 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, ve znění pozdějších předpisů (překážky vycestování jsou přitom obsahově shodné s důvody doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu). V citovaném rozsudku Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že branná povinnost je legitimní povinností občana vůči domovskému státu, akceptovanou i v mezinárodním měřítku, a službu v armádě při mobilizaci rozhodně nelze považovat za ohrožení svévolným násilím vyplývajícím z ozbrojeného konfliktu. Se stejným výsledkem posoudil azylovou irelevantnost branné povinnosti Nejvyšší správní soud aktuálně například také v usneseních ze dne 17. 6. 2015, č. j. 6 Azs 86/2015 – 31, ze dne 22. 7. 2015, č. j. 2 Azs 160/2015 – 43, nebo v usnesení ze dne 10. 9. 2015, č. j. 2 Azs 175/2015 – 34).

Dále stěžovatel namítá, že mu hrozí vážná újma v důsledku ozbrojeného konfliktu na Ukrajině, neboť při něm dochází k nerozlišujícímu násilí na civilistech a jejich úmrtím. Městský soud se touto námitkou explicitně nezabýval, neboť ji stěžovatel v žalobě nevznesl. Z napadeného rozsudku je ovšem možné dovodit, že městský soud neshledal, že by stěžovateli hrozila vážná újma v důsledku ozbrojeného konfliktu, neboť zdůraznil, že stěžovatel pochází ze západní části Ukrajiny, kde k ozbrojeným střetům nedochází.

Tato námitka, kterou stěžovatel poprvé vznesl až v kasační stížnosti, by obecně mohla odpovídat důvodu pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu, podle kterého se za vážnou újmu podle tohoto zákona považuje vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu. Znění tohoto ustanovení odpovídá znění čl. 15 písm. c) nové kvalifikační směrnice, jakož i znění téhož článku předcházející směrnice 2004/83/ES. Článek 15 písm. c) směrnice 2004/83/ES pak podle rozsudku Soudního dvora ze dne 30. 1. 2014 ve věci *Aboubacar Diakité*, C – 285/12, musí být vykládán v tom smyslu, že pro účely použití tohoto ustanovení je třeba mít za to, že existuje vnitrostátní ozbrojený konflikt, stojí-li řádná armáda státu proti jedné nebo několika ozbrojeným skupinám, nebo stojí-li proti sobě dvě nebo více ozbrojených skupin, aniž je nezbytné, aby tento konflikt mohl být kvalifikován jako ozbrojený konflikt, který nemá mezinárodní ráz, ve smyslu mezinárodního humanitárního práva a aniž jsou intenzita ozbrojených střetů, stupeň organizace proti sobě stojících ozbrojených sil nebo délka konfliktu posuzovány odděleně od míry násilí panujícího na dotyčném území. Z těchto závěrů lze s ohledem na shodnou právní úpravu vycházet i za účinnosti nové kvalifikační směrnice.

Z pohledu doplňkové ochrany ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu (srov. opět zejména rozsudek ze dne 13. 3. 2009, č. j. 5 Azs 28/2008 - 68) dále nestačí k udělení mezinárodní ochrany pouze reálná existence ozbrojeného konfliktu na území země původu žadatele, ale žadateli musí v důsledku takového konfliktu hrozit vážná újma v podobě vážného a individuálního ohrožení života nebo tělesné integrity z důvodu svévolného násilí. V situacích tzv. totálního konfliktu hrozí vážná újma v zásadě každému žadateli přicházejícímu z této země původu či postiženého regionu, neboť pouhá přítomnost na území této země nebo regionu jej vystavuje reálnému nebezpečí ohrožení života a tělesné integrity. Pokud ozbrojený konflikt nemá charakter tzv. totálního konfliktu, musí žadatel *„prokázat dostatečnou míru individualizace, a to např. tím, že prokáže, (1) že již utrpěl vážnou újmu nebo byl vystaven přímým hrozbám způsobení vážné újmy ve smyslu čl. 4 odst. 4 kvalifikační směrnice; (2) že ozbrojený konflikt probíhá právě v tom regionu jeho země původu, ve kterém skutečně pobýval, a že nemůže nalézt účinnou ochranu v jiné části země; či (3) že jsou u něj dány jiné faktory (ať už osobní, rodinné či jiné), které zvyšují riziko, že terčem svévolného (nerozlišujícího) násilí bude právě on.“* Kvalifikační směrnicí se v citovaném rozsudku opět rozumí směrnice 2004/83/ES, ovšem závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 3. 2009, č. j. 5 Azs 28/2008 – 68, přijaté v návaznosti na rozsudek Soudního dvora *Elgafaji*, C -465/07, jsou s ohledem na shodnou právní úpravu aplikovatelné i za účinnosti nové kvalifikační směrnice.

Stěžovatelovu námitku je nutno hodnotit jako nedůvodnou, neboť nejenže na Ukrajině došlo k výraznému zmírnění konfliktu, jako již bylo uvedeno, ale především je nutno zdůraznit, že stěžovatel pochází ze Ivanofrankovské oblasti, tedy ze západní části Ukrajiny a není tedy objektivního důvodu, proč by se jako civilista měl na východě Ukrajiny vůbec zdržovat.

Rovněž v této souvislosti Nejvyšší správní soud konstatuje, že z veřejně přístupných zdrojů je obecně známo, že v únoru 2015 bylo uzavřeno stranami konfliktu na východě Ukrajiny příměří. Přestože i po uzavření příměří docházelo či nadále dochází ke střetům (přestřelkám), šlo o incidenty nižší intenzity a v současnosti je stranami konfliktu vyjadřován zájem na zachovávání úplného příměří. Přestože i po uzavření příměří docházelo či nadále dochází ke střetům (přestřelkám), jedná se o incidenty nižší intenzity a zároveň je stranami konfliktu vyjadřován zájem na zachovávání úplného příměří. Ačkoli na Ukrajině stále trvá politická krize, má Ukrajina politickou reprezentaci, která obnovila proces sbližování Ukrajiny s Evropskou unií a hlásí se k hodnotám, na nichž je Evropská unie založena, tj. k demokracii, právnímu státu a úctě k základním právům.

S ohledem na výše uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost stěžovatele nesplňuje podmínky přijatelnosti. Daná věc se netýká právních otázek, které by dosud nebyly řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, ani těch, které by byly judikaturou řešeny rozdílně; nebyl shledán důvod pro přistoupení k judikaturnímu odklonu; ani nebylo shledáno zásadní pochybení městského soudu, ať už v podobě nerespektování ustálené soudní judikatury nebo hrubého pochybení při výkladu hmotného či procesního práva.

Postup v řízení i samo napadené rozhodnutí tedy shledává kasační soud v souladu s právními předpisy. Nejvyššímu správnímu soudu tudíž nezbylo, než podanou kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. odmítnout pro nepřijatelnost.

IV. Závěr

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud ve smyslu § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, jestliže bylo řízení zastaveno nebo kasační stížnost odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** přípustné opravné prostředky.

V Brně dne 19. května 2016

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu